

President Toomas Hendrik Ilves otsustas jätta välja kuulutamata Riigikogus 9. veebruaril 2012 vastu võetud "Ülikooliseaduse, rakenduskõrgkooli seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse", sest nimetatud seadus on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseadusega.

„Ma tunnustan kõrghariduse reformimiseks tehtud tööd, mida on juhtinud haridus- ja teadusministeerium ning Riigikogu kultuurikomisjon, kahjuks selgus aga seaduse õigusliku analüüsi käigus, et mõned selle sätted ei ole põhiseadusega kooskõlas," tõdes riigipea.

Täna allkirjastatud otsuses meenutab president Ilves, et põhiseaduse § 38 lg 2 kohaselt on ülikoolid seaduses ette nähtud piirides autonoomsed, mis tähendab, et ülikoolile on antud põhiseaduslikud tagatised ülemäärase riikliku sekkumise vastu, nende tagatiste eesmärk on kindlustada teadustöö ja õpetamise vabadus.

Piirangud ülikooli autonoomiale saab kehtestada ainult Riigikogu, valitsuse volitamine seaduses sätestamata piirangute kehtestamiseks on põhiseadusvastane, tõdes riigipea.

Ülikooliseaduse kavandatavate muudatustega soovitakse jätta valitsuse otsustada tingimused, mille täitmisest sõltub ülikooli riigieelarveline rahastamine. Ülikooli tegevustoetuse mahu määramise aluseks olevad nõuded ning nõuete täitmise ja raha eraldamise seos ongi aga ülikooli autonoomia piirangu tegelikuks sisuks, nentis president Ilves, rõhutades: „Järelikult saab need kehtestada üksnes Riigikogu."

Tema kinnitusel ei ole ega saagi olla ülikooli autonoomia piiramatu, ent piirangud ei tohi põhiseaduse kohaselt moonutada ülikooli olemust, näiteks muutes ülikooli sisuliselt täidesaatva võimu riigiasutuseks ja need saab seada vaid Riigikogu seadusega.

„Lihtsamalt öeldes: põhiseaduse kohaselt tuleb ülikoolile riigieelarvest raha eraldamise tingimused kehtestada seadusega, aga seda ei ole tehtud," ütles president Ilves.

„Samuti tuleb põhiseaduse järgi üliõpilaselt õppekulude osalise hüvitamise määra otsustamise

ning üliõpilaselt raha sissenõudmise alused ja kord kirjutada olulises osas seadusesse. Seadus peab üliõpilasele rahalise koormuse asetamise küsimustes olema üheselt arusaadav ja piisavalt põhjalik," osundas riigipea.

Kolmandaks on põhiseadusvastane akadeemilise puhkuse ajal mõne üksiku eksami või arvestuse sooritamise keelamine juba alates 2013. aasta 1 jaanuarist, enne tasuta kõrghariduse süsteemi jõustumist.

President Ilves peab vajalikuks 9. veebruaril 2012 vastu võetud "Ülikooliseaduse, rakenduskõrgkooli seaduse ja teiste seaduste muutmise seadust" Riigikogus uuesti arutada ning viia see vastavusse Eesti Vabariigi põhiseadusega.

Vabariigi Presidendi otsuse tekst on kättesaadav www.president.ee/et/ametitegevus/otsused

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229